

פרוטוקול מס' 176
מישיבת ועדת הכספים
שהתקיימה ביום א', א' בסבת, תשל"ה
(15.12.74), שעה 10.00

אג' כ"ח ר

חברי הועדה:

היו"ר י. קרגמן
א. אפרת
ע. אמוראי
י. בדר
צ. גרשוני
ע. פינרמן
י. פלומין
ד. קורן
ח. קורפו
א. רונן

מוזמנים:

מ. גבאי - משנה ליועץ המשפטי לממשלה
י. סלמן - מנהל רשות החברות הממשלתיות
א. קסוטו - יועץ משפטי למשרד האוצר
ת. הקר - לשכת היועץ המשפטי, האוצר
א. פרוקצ'יה - עוזרת בכירה ליועץ המשפטי לממשלה
מר דרורי - סגן מנהל הרשות לחברות ממשלתיות
ע. פרי - עוזר ליועץ המשפטי, לשכת החברות הממשלתיות

יועץ משפטי לוועדה:

ג. קיטרון

יועץ כלכלי לוועדה:

א. פלוג

מזכיר הועדה:

י. קירשנר

רשמה:

מ. סרלו

חוק החברות הממשלתיות, תשל"ג - 1973

סדר היום:

אני פותח את הישיבה. את דו"ח ועדת החקירה
בענין החברה לישראל נקבל מחר בבוקר.

היו"ר י. קרגמן:

חוק החכרות הממשלתיות, תשל"ג - 1973

סעיף 27

י. סלמן:
השר הממונה לא אחראי מבחינה משפטית על ניהול
עסקי החברה, אלא הדירקטוריון של החברה.
באופן מעשי יש פרובלמטיקה מי באמת מנהל את העניינים שם ואיך הם
מתנהלים. במישור החוק, הוצע שזה יהיה בהתייעצות על מנת לא ליצור
מצב שהדירקטוריון בא לפני השר. אם הדירקטוריון יציע פלוני ליו"ר
יביאו את הצעתם לפני השר.

אם יש דירקטוריון של 15 איש, אז כל אחד
יפנה כדי להתייעץ?

היו"ר י. קרגמן:

י. בדר:
אני מציע שהדירקטוריון יבחר יו"ר על פי
המלצת הרשות. אם הדירקטוריון צריך לבחור
יו"ר באישור השר, פירוש הדבר שהשר קובע את היו"ר. הדירקטוריון
לא נבחר בלי השר. לכן דירקטוריון שנבחר ע"י השר לא יעשה מרד.

צ. גרשוני:
מה שעלינו להבטיח הוא שהיו"ר יבחר
בהסכמת הדירקטוריון וגם בהסכמת השר. אנחנו
רוצים שהדירקטוריון יהיה אחראי לניהול העניינים ויהיה עצמאי.
השר צריך להיות אחראי אחריות פרלמנטרית על ניהול חברה ממשלתית.
היו"ר צריך להיות מוסכם בינו ובין הדירקטוריון. השר לא יוכל למנות
יו"ר שהדירקטוריון לא ירצה בו. הדירקטוריון יציע יו"ר בהתייעצות
עם השר, והבחירה טעונה אישור השר. עלינו להבטיח את הזכות של שניהם.

א. רונן:
עוד לא ביררנו מה זה יו"ר הדירקטוריון.
האם היו"ר רק מזמן את הישיבות וקובע את
סדר היום או שיש לו סמכויות הרבה יותר נרחבות מאלה שכתובות פה?
מצביעים עליו כעל איש שתהיה לו אחריות יותר מפורמלית. מזה נובעת
תפישתי בקשר למינוי היו"ר. השר קובע מי יהיה היו"ר, ואני בעד
זה שהוא יקבע לאחר התייעצות עם הרשות או באישור ועדת השרים לענייני
כלכלה. הקביעה צריכה להיות מדויקת. אני מציע שהשר יבחר ביו"ר.

י. סלמן:
במצב הנוכחי של למעלה מ-100 חכרות, ברוב
החברות היו"ר מתמנה ע"י הדירקטוריון ולא
כתוב שם שזה באישור או בהתייעצות. זה כתוב בתקנון החברה.
המציאות היא שלא קורה שמתמנה יו"ר ללא התייעצות או אישור או שיחה
עם השר הממונה.

יש כמה דירקטוריונים שפועלים לפי סעיף (ב).
שבתקנון החברה נאמר בצורה ברורה שהיו"ר יתמנה באישור השר או ע"י
השר.
לדעתי צריך להשאיר את שני הסעיפים (א) ו-(ב).

י. בדר:
אני רוצה לראות את הרשימה של החברות
הממשלתיות. אני רוצה לראות את הארגון
הפנימי של כל אחת. האם יש חברה ממשלתית בה הוחלט שיו"ר
הדירקטוריון יתמנה ע"י מיעוט?

י. סלמן: ע"י 50%.

כוונת הממשלה היא לא לפגוע בזכויות המיעוט
ולא בתקנות הקיימות של חברות. יש הבדל מהותי בין מה שכתוב
בסימן (א) ומה שכתוב כאן. בסימן (א) מתכוונים לדירקטוריון
מסעמי המדינה בלבד, איננו לוקחים בחשבון את "מבין חבריו"
כי זה גם אלה שאינם נציגי הממשלה.

י. בדר:
אני מתנגד. זה מצמצם את המשמעות של הועדה
הממשלתית רק בנציגות בה יש רוב לממשלה.
יו"ר הדירקטוריון צריך להיות נציג הממשלה, אחרת איך שר יכול
להדיח אותו?

היו"ר י. קרגמן: הבחירה טעונה אישור.

י. בדר:
לא חלים עליו כל הסעיפים של סימן (א)
פירוש הדבר שאי אפשר להדיח אותו.
אינני רוצה יו"ר דירקטוריון בחברה ממשלתית שאיננו נציג הממשלה.

י. סלמן:
אנחנו מקבלים את ההערה של חה"כ בדר.
סימן (א) מטפל בנציגי ממשלה בדירקטוריון.
סימן (ב) אומר שהדירקטוריון כולל אלה שאינם נציגי הממשלה יכולים
על בסיס בחירה לבחור ביו"ר. גם לא נציגי הממשלה יכולים להיות
מועמדים אם הדירקטוריון יבחר בהם. חה"כ בדר מציע שהיו"ר ייבחר
מבין נציגי הממשלה ואנחנו מקבלים את זה.

היו"ר י. קרגמן:
מציע: ההירקטוריון של חברה ממשלתית יבחר
לו יו"ר מבין נציגי הממשלה. הבחירה טעונה
אישור השר הממונה.

ד. קורן:
אנחנו צריכים לקבוע במפורש שיו"ר הדירקטוריון
יתמנה ע"י השר. כל הענין של הבחירות הוא
מלאכותי. לא יעלה על הדעת לבחור בלי הסכמת השר. לעומת זה,
השר כאילו מתחלק באחריות, וזה לא טוב. מה קורה אם הדירקטוריון
רוצה להדיח אותו או אם היו"ר מתפטר? על מי האחריות?

י. בדר: זה כתוב בסמן (א).

י. סלמן:
יו"ר מבחינת פקודת החברות הוא כמו כל
דירקטור אחר. פה מדובר על דרך הבחירה של

היו"ר.

א. רונן:
השר הממונה ימנה את היו"ר מתוך הדירקטורים
שהם נציגי הממשלה. מינוי זה טעון אישור

הממשלה.

ע. אמוראי:

כאשר דנו בסעיף 17, הועדה היתה בעד זה שמנכ"ל יכול לכהן גם כיו"ר?

בסעיף 18(ב) כתוב: המנהל יכול להיות דירקטור. לפי זה הוא יכול גם להיות יו"ר. האם בסעיף 27 צריך להעיר שהוא איננו יכול להיות יו"ר?

י. סלמן:

אנחנו מוכנים לקבל את ההערה ונחאג להכניס את זה לאחד הסעיפים המתאימים. אין בשום חברה ממשלתית מנכ"ל שהוא גם יו"ר.

היו"ר י. קרגמן:

מציע: הדירקטוריון של חברה ממשלתית יבחר יו"ר מבין נציגי הממשלה בהדירקטוריון. הבחירה טעונה אישור השר הממונה.

י. בדר:

הדירקטוריון יבחר מבין חבריו יו"ר דירקטוריון לפי הצאת השר. אם זה באישור, זה יכול לעמוד בסתירה עם מסמכי היסוד של החברה. אם זה כך שהשר אומר מראש את מי שהוא רוצה והם בוחרים, אין בעיה. מה שכתוב כאן פותח שאלות מבחינת הסתירה בין מה שכתוב בחוק לבין מה שכתוב בהנחיות החברה. אלה שניסחו את ההצעה כהנחה שרוב דירקטורים יכול לעשות הכל, אם לממשלה רוב דירקטורים ולא רוב מניות באסיפה הכללית, מה קורה?

ג. קיטרון:

מפנה לסעיף 3(ב).

י. בדר:

אם זה כתוב לגבי חברה חדשה, אני מסכים. אם זה לגבי חברה קיימת צריך הנחיות.

היו"ר י. קרגמן:

מציע להשאיר את העקרון שהדירקטוריון בוחר יו"ר לפי סימן (א). מכיון שזו חברה להיות ע"י השר הממונה.

סעיף (ב) - אין הערות.

י. בדר:

אני מציע להוסיף ס"ק (ג), מותר יהיה לקבוע ליו"ר הדירקטוריון שכר.

היו"ר י. קרגמן:

דובר על זה. אמרנו ששר האוצר, יקבע כללים למשכורת והוצאות לדירקטוריון וליו"ר.

י. בדר:

אני מסכים רק שיו"ר הדירקטוריון יקבל שכר אבל לא הדירקטורים. אינני מתנגד שיקבלו כדאי שיו"ר הדירקטוריון יהיה תפקיד יותר קבוע.

צ. גרשוני:

מצטרף להצעה.

לדעתי הם זכאים לקבל משכורת.

ע. פינרמן:

סעיף 28

צ. גרשוני:
אני לא יודע מה זה "על אף כל דין אחר".
באילו מקום מבטחים שהיו"ר של הירקסוריון
יודע על כל הנעשה שיוכל למסור לשר הממונה?

י. סלמן: זה מובן מאליו.

י. בדר:
שר יכול לדרוש בכל רגע חו"ח אבל הרשות לא.
אני מציע לכתוב: אם ידרש ע"י השר או
הרשות.

י. סלמן:
חברה זה גוף משפטי עצמאי וחברה רשאית,
לפי פקודת החברות, לקבל החלטה, שאינפורמציה
מסוימת של החברה או כלל האינפורמציה היא סודית והיא שייכת רק
לחברה. מבחינת אינטרס החברה היא לא מוסרת את זה לגורמים אחרים.
פה אומרים במפורש שעל אף כל דין אחר, אחת לששה חודשים, חייב
היו"ר למסור דיווח לשר הממונה ולרשות על מה שקורה בחברה.

סעיף 29

י. בדר:
לסעיף (ב). אם הישיבה היתה לפי דרישת
הרשות, דו"ח על ההחלטות יודיעו רק לשר?

י. סלמן: זה תוקן.

היו"ר י. קרגמן:
אני מציע שייכתב ששלושה או חמישה דירקטוריים
יכולים לדרוש כינוס ישיבה.

א. רונן:
מדברים על דירקטור ולא על נציג ממשלך בלבד.
בחברה שיש לממשלה רוב, זה בלתי אפשרי.
מה קורה כאשר השר דורש, היו"ר שולח הזמנה ובאים פחות מרוב
הדירקטוריים? צריך לקבוע שהישיבה שזומנה היא לפי דרישת השר ובעלת
תוקף למרות מה שכתוב בתקנון.

צ. גרשוני:
כתוב: זולת אם קבע השב אחרת. ה"זולת"
נותן אפשרות לשר לקבוע שזה לא יהיה
תוך חודשיים, ואם עד כמה זמן יכול השר לדחות ישיבה?
צריכה להיות הגבלה של זמן שאפשר לא לקרוא לישיבת הדירקטוריון.

י. סלמן:
יש חברות שאנחנו שותפים עם גורמים מחו"ל.
שם די קשה לקבוע ישיבה. קבענו אחת לחודשיים.
זה רק פורמלית, הבעיות לא רציניות. יש מקומות שמתקיימת ישיבה
אחת לשנה. זה במקרים שאין צורך ביותר.

י. בדר:
אפשר לתת לשר סמכות לקבוע יותר ישיבות,
אבל אחת לחודשיים זה צריך להתקיים.
אפשר לצמצם את הישיבות כך שלדירקטורין לא תהיה משמעות.

צ. גרשוני:
לדעתי מוכרחים לסייג את זה. אפשר גם לקבוע
שבחברות משותפות עם גורמים זרים זה יתקיים
אחת לשנה, אבל לדעתי צריך לסייג.

י. סלמן:
אפשר להתפשר על אחת לשנה.

ה ו ח ל ט

לכתוב שהישיבות של הדירקטוריון חייבות
להתקיים לפחות אחת לשנה.

א. קוטור:
בענין הקוורום, אם הדירקטוריונים לא
מתאספים זה חוזר לדיני החברות. בתקנות
נקבע מה קורה כשאינן קוורום. יש וריאציות. יש כאלה שקובעים
שכעבור חצי שעה כל מספר מהווה קוורום; יש כאלה שאומרים
שהאסיפה נדחית לשבוע ואם כעבור שבוע אין קוורום, כל מספר של
חברים מהווה קוורום.

א. רונן:
למה שר יכול לכנס את הדירקטוריון תוך
חמישה ימים? יש משהו דחוף שמי צריך לכנס
תוך חמישה ימים. אם בתקנות כתוב שאין קוורום, הישיבה מתכנסת
בעוד 14 ימים ואז לא השגת את המטרה שזה דחוף.

א. קוטור:
גם היום לפי פקודת החברות, דירקטור
אחד או קבוצה של דירקטורים יכולים לדרוש
אסיפה מצוחדת של דירקטוריון. יש כללים מה קורה אם הדירקטורים
מבקשים לכנס. לא רצינו לתת דחיפות יתר לכינוס ע"י השר יותר
מאשר כינוס ע"י דירקטורים. הדוגמאות המקובלות הן שאחרי חצי
שעה האסיפה חוקית בכל מספר חברים.

סעיף 30

ה ו ח ל ט

לאשר סעיף 30 בתיקון: במקום "זמן"
ייכתב "מועדן".

סעיף 31

י. סלמן:
ככמה מקרים בחברות מעורבות היתה ישיבת
דירקטוריון וקיבלו החלטות, ואחר-כך
הסתבר שאף נציג ממשלה לא השתתף בישיבה של אותו דירקטוריון.
לכן בא הסעיף הזה.

מקנים זכות הכרעה ליו"ר. אינני בטוח שזה חיובי.

ע. פינרמן:

אחרת אם יהיה שיתוק איך מקבלים החלטה?

י. סלמן:

אם יש לממשלה לא מניות בחירה אבל יש לה 51% בהון, היא נכנסת למסגרת חברה ממשלתית, אבל אי אפשר לממש את זה.

י. פלומיין:

בהגדרת חברה ממשלתית החברה הזאת נכנסת אבל אם יבואו להצביע, נשאלת השאלה איך מממשים

ע. פינרמן:

את הסעיף הזה.

יש מקרים כאלה שהממשלה נכנסה מסיבות שונות. הכוונה הכללית היא לצאת מההנחה הזאת אבל

י. סלמן:

יש כמה מקרים כאלה.

אני רוצה להציע בחינה חוזרת בשתי נקודות: 1. האם ההגדרה אומרת שמניות ללא זכות הצבעה משאירות את החברה בגדר חברה ממשלית?

ע. פינרמן:

2. שלא ייאמר בסעיף 31 שאנחנו מקנים זכות הצבעה כפולה ליו"ר כל עוד איננו בטוחים שאמנם היו"ר ממונה ע"י המדינה.

י. פלומיין:

לדעתי לא טוב שיו"ר יהיה בעל זכות הצבעה כפולה, רק אם הוא עובד מדינה. אי אפשר לעשות הפלייה בין דירקטוריונים. אותו דין צריך להיות לכל יו"ר דירקטוריון בלי לתת לו זכות הצבעה כפולה. אם יש דעות שקולות, יש שיתוק. אני חשבת שלסעיף אין משמעות כי במסמכי היסוד יש הוראות. יש נקודה שאני מתחיל לפקפק אם התנחה שלי נכונה. נאמר: כל עוד אין הוראה אחרת במסמכי היסוד של החברה. מה הדין אם מסמכי היסוד שותקים, אז מלבישים עליהם הוראה אחרת של נוכחות חובה של דירקטור. אני מתנגד לזה. זה שינוי סטטוס של מצב משפטי מסוים.

י. סלמן:

מה שהיה מונח כיסוד הסעיף הזה היה להבטיח שחברה שלממשלה יהיה שם מניות ויש שותפים אחרים, לא יקרה שתקבל החלטה בלי שנציג ממשלה אחד יהיה שותף.

י. בדר:

מבקש תשובה לשאלות הבאות:

האם יש חברות ממשלתיות עם רוב מניות אבל בלי זכות לרוב מנהלים? האם יש חברות ממשלתיות שלממשלה יש זכות רוב לדירקטורים אבל אין לה רוב באסיפה הכללית? מה הן חברות בהן יש לממשלה רוב דירקטורים אבל ההחלטות לא מתקבלות ע"י החלטת רוב זה?

יכולה להיות חברה שלהחלטת דירקטוריון דרושה הסכמה של איזו קבוצה או רוב מיוחד. כשאני רואה את הסיפא של סעיף 31 זה מחייב שאלה זו.

י. סלמן:

התשובה היא חיובית.

היו"ר י. קרגמן:

אם יש לממשלה רוב בהון המניות צריך להיות רוב בהנהלה.

י. סלמן:

אפשר לשנות את זה רק בהסכמה ובהידברות.

י. בדר:
אחרי שחברת בת של "מקורות" הפסידה, המדינה לוקחת על עצמה לשלם. סעיף 3 אומר שאפשר לקבוע כל מני דברים שלא בתקנות. אם יש צורך בסעיף הזה הוא לשימוש במקרים כאלה.

א. רונן:
אנחנו קובעים בסעיף 3 מנין חוקי, שזה רוב החברים ובהם דירקטור אחד מטעם המדינה. אחר-כך קובעים הוראה אחרת. איך הדברים מסתדרים? אני מציע שכמסמכי היסוד לא יוכלו לשנות דבר זה שיהיה דירקטור של המדינה.

י. ס למן:
בחברות ממשלתיות חדשות הכנסנו את הסעיף לתקנון.

א. קסוטו:
ברוב החברות אין הוראה כזאת, וקוורום יהיה רק אם נציג המדינה יהיה, אלא אם החברה תחליט אחרת באסיפה הכללית.

היו"ר י. קרגמן:
יש חמש חברות שלממשלה יש רוב בהון ויש לה רוב בהנהלה, זה "מקורות", בנק לפיתוח התעשייה, חברה להשקעות של בנק לפיתוח התעשייה, חברה לישראל אמריקה, החברה לתערוכות וירידים.

אני מציע שאם היו"ר יכריע בקול כפול, תהיה לשר זכות לערער.

ג. קיסרון:
לא יתכן שגורם חיצוני יכפה את דעתו.

י. בדר:
או שנכתוב שבמקרה של קולות שקולים אין החלטה או שנכתוב שמי שהוא מכריע, וזה צריך להיות היו"ר של הדירקטוריון.

סעיף 32

אין הערות.

סעיף 33

היו"ר י. קרגמן:
מציע לבטל את הסעיף.

י. ס למן:
אולי כדאי להשאיר את הסעיף ולכתוב שזה יהיה באישור השר הממונה ורשות החברות.

היו"ר י. קרגמן:
כשנה שעברה הציע היועץ המשפטי לומר: על אף האמור ברישא לסעיף 32.

י. בדר:
אני יכול להבין אם בדירקטוריון יש מעל ל-30 חברים, הוא יוכל לבחור ועד פועל והוא יהיה אחראי. בוועד הזה צריכים להיות לפחות שלישי מהדירקטורים, אבל אם הדירקטוריון איננו כל כך גדול לא כדאי לאצול את הסמכויות כי אז מכילים את הדירקטוריון.

י. פלומין: האם אפשר לאצול סמכויות לוועדת משנה ולחייב דיווח לכל הדירקטוריון? חבר דירקטוריון שאיננו חבר בוועדת משנה יכול לדרוש דיון במליאת הדירקטוריון. אם מתקבלת ההצעה אני מסכים.

א. רונן: אני נגד שני הסעיפים האלה כמו שהם מנוסחים. יש היום 150 חברות, אפשר לעבור ולראות מה אפשר לאצול. אני מוכן גם לקבל את הצעת חה"כ פלומין שתהיה חובת דיווח לדירקטוריון.

א. קסטור: אנחנו מערבים שתי סוגיות. סוגיה אחת זו עבודת הוועדות ועבודה של גוף שמקבל סמכויות מהדירקטוריון. הדוגמא היא אצילת סמכויות לעורך-דין לפעול בשם החברה. אנחנו צריכים להבחין בין הנושא של עבודת ועדות לבין האצלת סמכויות ע"י הדירקטוריון לאנשים אחרים בין שהם חברי הוועדה ובין שהם לא חברי הוועדה ובין שזה גוף מעורב, מחברי הדירקטוריון וגם אחרים.

בסעיף 32 לא נאמר שהפרוצדורה היא כפי שנקבע כאן או במקום אחר. יכול דירקטוריון להחליט שכל החלטה של ועדה תובא לדירקטוריון שידון בה, ויכול להחליט שכל החלטה כזאת תונח על שולחן הדירקטוריון, ואם תוך תקופה מסוימת לא תהיה החלטה זה יחשב כהחלטה של הדירקטוריון. אין בסעיף הוראות פרוצדורליות כיצד על הדירקטוריון לנהוג בעת שהוא מקבל המלצה של ועדה.

י. סלמן: אנחנו נביא הצעה לסעיף 33 בעקבות הדברים שנשמעו פה.

סעיף 34

י. פלומין: מה המשמעות המחייבת של המלצות מהסוג הזה אם הן דוחות את ההוראות של המסמכים הפנימיים אני חושב שזה לא כריא. אם זה רק הנחיות לנציגי המדינה, אני מבין. האוצר יכול לתת הנחיות המחייבות את שליחיו אבל לא הנחיות המחייבות אישי ציבור.

י. סלמן: עד כה ההנחיות שלנו מעורבות לנציגי הממשלה בדירקטוריון ולא לחברה.. אם יש משמעות אחרת, אנחנו מוכנים לשנות את הניסוח.

סעיף 35

ע. אמוראי: כאשר נאמר לקבוע מדי שנה את תקן עובדי החברה והמועסקים בשירותה, זה נראה לי מוזר. אני בעד זה שהדירקטוריון יאשר, אבל לא לקבוע.

י. סלמן: יש חברות במספר לא מבוטל שלא דנות במשך השנה על הדברים העקרוניים שהם למעשה בחיי החברה. הסעיף הזה בא לחייב שאכן יתקיים דיון בדירקטוריון והוא יאשר את זה.

היו"ר י. קרגמן: מתנגד לסעיף (4). זה צריך להיות ביהי הממשלה על אחריותה ולא ע"י הדירקטוריון שיכול במקום אחד לקבוע 10,000 ובחברה אחרת 5000. את התנאים הסוציאליים צריך להוציא מהדירקטוריון, פרט לחוזי עבודה קיבוציים. ביחס למנהלים, למשנים ולסגנים, אני מציע להעביר את זה לרשות.

י. סלמן: יש תיקון: לקבוע במסגרת המבחנים שקבעה לכך הממשלה, שכרם יוכר.

אם חברה עצמאית וארחאית על ניהול העסקים היא צריכה להיות אחראית שזה יהיה ביעילות, ואחד המרכיבים המרכזיים זה גם תנאים של העובדים. לכן זה צריך להיות בסמכות הדירקטוריון לפי הקריטריונים שקבעה הממשלה.

היו"ר י. קרגמן: אתה יודע מה היה בחברות הממשלתיות ביחס לשכר המנהלים.

ע. אמוראי: אני חושב שצריך למזג בין שתי הגישות. אי אפשר להשאיר את זה לחברה באופן בלעדי. מצד שני, אי אפשר שהממשלה תקבע לחברה את מי להעלות ואת מי לא להעלות. לאחר שייקבעו העקרונות, הדירקטוריון - ולא המנכ"ל - יהיה הגוף הממליץ על סיווג ותנאים. הרשות יכולה לאשר. העידוד יהיה של הדירקטוריון אבל הוא לא יוכל להיות הפוסק האחרון הוא יצטרך לקבל הסכמת הרשות.

י. בדר: הדבר איננו אבסטרקטי. צריך להסתכל בדו"חות של מבקר המדינה על שכר בחברות הממשלתיות. אני לא מדבר על שכר של 20,000 ל"י למנכ"ל אלא על ההטבות, על השעות הנוספות הגלובאליות, על יציאות לחו"ל, וכו'. אני לא אומר שאחרי שנקבל סעיף מסוים הוא יכול למחוק את ההישגים הסוציאליים, את זה אי אפשר למחוק. אמרתי בזמנו משהו על 200,000 לעובדי אל-על. יש לנו נסיון. צריך לשים קץ לזה. זה צריך להיות פומבי. הסכנה בחברה ממשלתית שהכל נעשה ב"מטבח" קובעים לזה תוספת ולהוא תוספת. אחרי-כן מצטערים. ענין עובדי הכנסת, עובדי מבקר המדינה, עובדי לשכת הנשיא - נהפכים לענין פנימי של המוסד... אחד הדברים הטובים שעשתה הממשלה הוא הקמת נציבות שירות המדינה, כך ששר לא יוכל לקבוע דבר.

לכן אני מסכים שזה יהיה ביהי הרשות או בידי שר האוצר, ובלבד שזה יהיה דבר פומבי ולא פנימי, כדי שזה לא ייהפך לענין של "שמור לי - ואשמור לך".

י. פלומיין: הייתי מבין אם היתה הבחנה בין שני סוגי חברות ממשלתיות, האחת שהיא ב-100% בבעלות המדינה והשניה שהיא 51% ומעלה בידי המדינה. אם זה בידי המדינה העובדים הם עובדי ציבור ואפשר להחיל עליהם את השכר וההנחיות הכלליות. בחברה מעורבת אני נגד זה שיהיו קריטריונים שיחולו מוטטים מוטנדים על עובדי המדינה. היום יש דרגת שכר לעובדי המדינה, אני כבעל מניות חושב שיש להעסיק מנהל לא באלפיים ל"י אלא ב-6000 ל"י, אי אפשר לשלול ממני משהו כזה.

לגבי מנכ"ל אני חושב שהדירקטוריון צריך לקבוע, ואולי הרשות צריכה לאשר.

א. אפרת:
אני חושב שאטור להוציא מרשות מועצת המנהלים את כל סעיף השכר. הסעיף של שכר כולל שכר פקידים בכירים וזה צריך להיות בסמכות מועצת המנהלים.

ע. פינרמן:
בנושא זה לא הייתי מציע לנקוט עמדות פסוקות כל כך ולקבוע שזה צריך להיות פה או שם. נתקלתי, במהלך עבודתי, בנושא דומה, בגוף שנקרא מועצות יצור, ששם רשאית כל מועצת יצור לקבוע תנאים לעובדים. התברר לנו שהזכות הזאת לקבוע תנאים הופכת למצב מאוד לא נוח למועצות השונות. כמועצות שעוסקות בדברים שונים נקבעו דרגות שכר שונות לחלוטין. נאלצנו להגיע לזה שהוקם במשרד החקלאות מוסד גג שקראו לו: ועדת גג, ותפקידו היה לתת הנחיות למועצות השונות ולהביא לאחדה בנושא. נעשה שם נסיון להשאיר בידי המועצות את הזכות להחליט, אבל לא לאפשר להם להחליט באופן תופשי ללא הכוונה. אותו סידור צריך לחפש פה בין החברות ובין הרשות הייתי מציע שייאמר שההנהלות יכולות וצריכות לקבוע תנאים ושכר של כל עובדיהם, אבל כל הקביעות האלה צריכות להיות מונחות ע"י תקנות או כללים שתוציא בענין זה הרשות לחברות ממשלתיות והן צריכות להיות מאושרות על-ידיה במה שנוגע לדרג הגבוה לפחות. להשאיר את הסעיף כך - הנסיון מלמד שזה לא טוב.

י. סלמן:
אני חושב שסעיף (4) הוא די עקרוני. אינני רוצה להכנס למציאות הקיימת היום. היום לממשלה אין שליטה על זה. אנחנו דנים על חברה שצריכה לעבוד ביעילות ולהתחרות במשק, שצריכה לקבל עובדים עם כישורים מתאימים וצריך לתת לה אפשרות לנהל את העסקים שלה בצורה שובה. אחד המרכיבים המרכזיים בניהול חברה זה השכר. לשלוף את זה מהדירקטוריון - איננו טוב. הדירקטוריון אחראי על ניהול עסקים של החברה, הוא חייב להיות גם האחראי על השכר. אני לא מציע להשאיר את הענין לדירקטוריון שיהיה מוסמך ורשאי באופן עצמאי לקבוע לו את הנושא, לכן ההצעה שלנו היא שהדירקטוריון חייב לאשר. זה חייב להיות לפי הכללים והקריטריונים לגבי השכר של הקבוצה הזאת שתיקבע ע"י הממשלה או הרשות לחברות ממשלתיות.

ע. פינרמן:
אני מציע שהרשות ולא הממשלה יקבעו את הקריטריונים.

י. סלמן:
הדירקטוריון יקבע במסגרת הקריטריונים והכללים שתקבע רשות החברות.

היו"ר י. קרנמן:
יש חשש שהפקידות הטובה תעזוב את הממשלה ותעבור לחברות, גם לממשלה נחוצים המנהלים הטובים.

ע. פינרמן:
כל זמן שזה יהיה בגבול הטעם הטוב - אני מסכים.

היו"ר י. קרנמן:
מציע שהממשלה תקבע כללים והנחיות והדירקטוריון יקבע את המשכורות כהתאם לקריטריונים. כל זה טעון אישור הרשות.

סעיף (5)

אני רוצה להציע שהמבקר יתמנה ע"י הרשות
בלבד וימסור דו"ח לרשות לפי הרישתה.

י. כדר:

כין סעיף (4) ו-(5) אפשר לכתוב:
לקבוע לאחר התיעצות ברשות את שיטת השכר

י. סלמן:

של כלל עובדי החברה.

אפשר להוסיף סעיף בין (4) ו-(5) בו ייאמרו:
לקבוע לאחר התיעצות ברשות את שיטת השכר

מ. גבאי:

ואת תנאי העבודה של שאר עובדי החברה. השאלה אם מספיקה התיעצות.

ביחס לסעיף (5), מינויים של פקידים
בכירים פרט למבקר הפנמי שצריך להתמנות
לא ע"י המנכ"ל אלא ע"י הרשות כדי שזיקתו תהיה לא רק למנכ"ל
ולא לדירקטוריון אלא גם לרשות ולמבקר המדינה.

היו"ר י. קרגמן:

יש הבחנה בין תפקידי מבקר פנימי בחברה
ובין רואה חשבון חיצוני. יש מבקר פנימי

י. פלומין:

שהוא פונקציונר של החברה, הוא תלוי בחברה, הוא חייב להיות
תלוי בדרג הגבוה ביותר של החברה, במנכ"ל, אבל אולי כדאי
שהדירקטוריון ימנה אותו.

מפנה לסעיף 52.

י. סלמן:

הייתי רוצה להעיר לגבי סעיף (5). אנני
גם, אז כאשר דנו לא היה נראה לי הסעיף שצריך לאשר על פי
המלצת המנכ"ל את הפקידים הבכירים. אני חושב שהמנכ"ל פועל
בתוקף הסמכות של הדירקטוריון, הוא מנהל החברה ורשאי לבחור
לו אנשים שיעזרו לו בניהול החברה. כשהוא יצטרך לקבל אישור
מהדירקטוריון מי יהיה הסגן ומי יהיה מנהל האגף, נדמה לי
שזה מרחיק לכת. הייתי אומר שהוא יביא לידיעת הדירקטוריון את
המינויים של הפקידות הבכירה אבל לא לאישור. אחרת שוללים
במידה די רבה את סמכותו לנהל את החברה ונותנים לו אפשרות
במקרה שקורה משהו באגף הכספים, לומר שהוא רצה מי שהוא אחר
והדירקטוריון לא נתן לו למנות אותו, ואלה התוצאות.

לכן לא הייתי מוציא את הסמכות מהמנכ"ל למנות את האנשים שאתו
הוא עובד.

לא ניתנת הסמכות לדירקטוריון לבחור את
האנשים האלה אלא הסמכות היא בידי המנכ"ל

ח. קורפו:

והדירקטוריון מאשר. אני חושב שצריך להשאיר להם את הסמכות
והם ישתמשו בה כשהיה משהו חריג. בדרך כלל כאשר המנכ"ל ממליץ
לקחת מי שהוא, לא תהיה התנגדות. אני חושב שצריך להשאיר להם את
הסמכות לאשר.

י. פלומין: צריך לתת למנכ"ל לבחור את הפקידים הבכירים אחרת הוא יסיק את המסקנות.

אני שולל את הסעיף מסיבה אחרת: לא כל ענין של מינוי פקידים בכירים יכול הדירקטוריון לאשר כי הוא לא מתכנס אחת לחודש. אם ישו כל מינוי של פקיד בכיר עד שיתכנס הדירקטוריון, אי אפשר יהיה לעבוד. לכן אני מציע לתת למנכ"ל את הסמכות למנות עובד ולחבר דירקטוריון יש סמכות להביא את זה לערעור.

היו"ר י. קרגמן: אפשר להקדים ישיבה של הדירקטוריון.

י. פלומין: מה זה עובד בכיר?

ת. הקר: יש הגדרה.

א. אפרת: אני שותף לספקות של מר סלמן לגבי סעיף (5) הייתי מגדיר את 3 - 4 התפקידים המיוחדים שעליהם צריך לקבל אישור הדירקטוריון, ועל היתר לא צריך לקבל אישור.

י. בדר: במקום "הדרושים לחברה" הייתי כותב: בהתאם לתקן. אם יש עובד בתקן, אפשר למנות אותו. אם אין, אי אפשר למנות אלא אם הדירקטוריון יתקן את התקן. לגבי מינוי ואישור, אני לא כל כך רגיש לענין. יש לנו נסיון. אישור זה לא יותר משסתום בטחון. כשיש הצעת מינוי, מאשרים אותו. הייתי כותב: לאשר מינוי עובדים בכירים ע"י המנכ"ל. שיהיה אישור זה מאד בריא.

!!
סעיף (6)

היו"ר י. קרגמן: אני לא חושב שדיון צריך להיות אחרי אישור.

י. בדר: זה מצומצם מדי. אני הייתי אומר: הערות ולא הסתייגויות של רואה החשבון.

י. סלמן: עקרונית הסעיף בסדר אנחנו רק נתקן את הניסוח.

סעיף (7)

ח. קורפא: ס"ק (ב) זה רחב מדי, צריך לכתוב: בענינים הנוגעים לחברה.

י. סלמן: על מנת להיות בטוח שהחברה אכן מטפלת בתכנית העבודה שלה. קבענו ועדה מיוחדת שפעלה במשך שנתיים שכראשה עמד פרופ' אקשטיין, והיא זנה בעריכת תקציב בחברות הממשלתיות על מנת להבטיח שיינתן שם ביטוי אופטימלי לתכניות. כאן אנחנו נותנים לשר רשות לקבוע כללים שאכן התקציב יהיה ערוך כך שיענה לענין.

י. פלומין: מעדיף לכתוב: הנחיות, במקום "כללים".

תכניות זה דבר מופשט מאד. לי נדמה שצריך להשאיר את זה.

ח. קורמן:

מסכים לסעיף כפי שהוא.

י. פלומין:

מציע למחוק את סעיף 35(ב) כיון שזה בסמכות המבקר.

י. בדר:

מבקר המדינה יקבע את הכללים לעריכת תקציבים ותכניות.

היו"ר י. קרגמן:

הכוונה שתהיה תכנית פעולה שנתית וגם תקציב. זה לא אותו דבר?

י. בדר:

יבררו את זה.

היו"ר י. קרגמן:

סעיף 36

אני מציע רשימת פקדונות של החברה בבנקים ובמוסדות אחרים והלוואות שניתנו ע"י החברה.

י. בדר:

אף מאזן לא יכול להראות איפה הפקדתי כסף. אין פירוט.

י. פלומין:

בסעיף 36(4) אני מציע להוסיף את הרשות אחרי הדירקטוריון.

י. סלמן:

אני מציע למחוק את סעיף 36(ב) זה כתוב בחוק מבקר המדינה.

י. בדר:

מפנה לסעיף 36(ג).

מ. גבאי:

חברה צריכה לקיים הוראות מבקר המדינה. (ג) לא אומר דבר.

י. בדר:

סעיף 36(ג) אנחנו מציעים אך ורק בענין ההוראות שאין לצרוע מסעיף 13(6) של חוק מבקר המדינה (נוסח משולב) או מכל דין אחר בדבר עריכתם של דו"חות כספיים שונים.

י. סלמן:

היתה הוראה של שר המשפטים שמינא שאמר שאין כוונתו לגרוע. היות ונתקבל התיקון

היו"ר י. קרגמן:

בחוק מבקר המדינה סעיף מיוחד האומר ששוקב המדינה בהתייעצות עם שר האוצר. יקבעו כללים, אני בעד מחיקת סעיף (ב). לעומת זה אני מציע לאשר את סעיף 35(ב).

דוקא הסעיפים האלה, לפי הערכתנו, הם מאד עקרוניים. בענין הכללים לעריכת תקציב

י. סלמן:

ודיווח כספי היתה ועדה שפעלה שלוש שנים, וקבעה זדיוחים כספיים מיוחדים שהוצעו כנורמות. שם הבטחנו שצורת הדיווח הכספי של החברה יהיה כזה שיינתן ביטוי לכל הפעילות הכספית של החברה מכתובת הפעילות השוטפת. אין לנו כוונה לפגוע בסמכויות מבקר המדינה, לכן נבדוק בכל מקרה שיש איזו שהיא סתירה אם יש פגיעה בחוק מבקר המדינה, אם כן - אנחנו נתקן את זה. אבל אי אפשר לשלול משר האוצר לקבוע כללי דיווח כאלה.

י. פלומין:
במידה שיוצאו הנחיות ע"י המדינה לגבי ניהול דיווח כספי, אני רוצה להסב תשומת לבנו לכך שלפעמים יכולות להיות הנחיות שתעמודנה בסתירה לעקרונות החשבונאיים המקובלים. אני מציע שתהיה חובת התייעצות עם לשכת רואי החשבון לש ראל.

א. קוטו:
גם היום שר האוצר רשאי להתקין לאחר התייעצות עם ועדת הכספים והרשות לניירות ערך - כללים לראיית חשבון. גם היום הוא יכול לקבוע, בהתייעצות עם לשכת רואי החשבון, כללים לגבי ניירות ערך, לגבי ניירות ערך שחברות הנפיקו לציבור. לא מדובר על חברות ממשלתיות, מותר לשר האוצר להתקין תקנות כאלה בהתייעצות עם לשכת רואי החשבון.

י. בדר:
למבקר המדינה אין סמכות לקבוע כללי ניהול חשבונות לחברה אלא סמכות לקבוע כללים אלה לגבי גופים מבוקרים לפי חוק מבקר המדינה. היות וחברה ממשלתית היא לא חברה סתם אלא ממשלתית וניתנת לביקורת המבקר, יש כאן סתירה לקבוע כללים ששר האוצר יקבע לגבי כל החברות בארץ. האם אתם רוצים להגיד שצריך להגביל את מבקר המדינה?

י. סלמן: לא.

י. בדר:
אם כך, לא צריך להגיד שמצד אחד יקבע שר האוצר בהתייעצות... חברה ממשלתית שונה מחברה אחרת. בחברה אחרת האינטרס של הציבור הוא כללי של סדר טוב ושל מסים. כאן יש חוק מבקר המדינה ולא צריך לפגוע בו.

י. פלומין:
תוך תאום לצרכי מס הכנסה, לפי פקודת מס הכנסה, חייבת להגיש דו"ח לצרכי מס הכנסה אבל זה לא נכנס למסגרת הדו"חות שהדירקטוריון חייב לאשר. אני חושב שזה יוצר אימפליקציות והייתי מציע שזה ייכנס למסגרת הדברים שהדירקטוריון צריך לאשר בחברה ממשלתית.

היו"ר י. קרגמן:
ביחס לסעיף הזה, ברור שהוא אינו יכול לעמוד בסתירה לחוק מבקר המדינה.
נמשיך כדיון בישיבה הבאה.

הישיבה ננעלה בשעה 12.55